

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2000-2001

8 maart 2001

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR ALGEMEEN BELEID, FINANCIËN EN BEGROTING

Interpellatie van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de evaluatie van de begroting 2001 door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over forfaitaire belastingen voor lunaparken

Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting

Donderdag 8 maart 2001

VOORZITTER : De heer Marc van den Abeelen

– *De interpellatie wordt gehouden om 14.34 uur.*

Interpellatie van de heer Eric Van Rompuy tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de evaluatie van de begroting 2001 door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van de heer Van Rompuy tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over de evaluatie van de begroting 2001 door de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen.

De heer van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, geachte collega's, het is een goede zaak dat we met de regering van gedachten wisselen over het SERV-rapport van 24 januari 2001. Het heeft weinig aan actualiteitswaarde ingeboet. De minister-president heeft bij de start van deze regering gezegd dat er een budgettaire ruimte van 200 miljard frank beschikbaar was tussen 1999-2004. Daarvan was 120 miljard frank gecreëerd binnen de toen nog geldende euromeesternorm. 80 miljard frank zou komen uit privatiseringen, heroriënteringen en PPS-projecten. Kloppen die cijfers nog ? Mijnheer de minister-president, we zijn nu anderhalf jaar verder. U hebt gezegd dat u aan de administratie zou vragen een herraming te maken.

Ik heb een aantal vragen over het rapport inzake de beleids marges voor 2002. Ik wil ook graag weten hoeveel van die 200 miljard frank reeds is

vastgelegd door beslissingen van de Vlaamse regering.

In het SERV-rapport maakt men zich zorgen over de dynamiek van de uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap. De Europese Commissie heeft vorige week een rapport gepubliceerd over de uitgaven van de federale overheid. Ze stelt daarin dat de uitgaven van de centrale overheid en de sociale zekerheid in reële termen zijn gestegen met 4,5 procent en dat de federale overheidsuitgaven reëel met 2,1 procent zijn gestegen.

De SERV heeft de beleidskredieten in de Vlaamse begroting bekeken en stelt vast dat ze dit jaar stijgen met 6,16 procent in nominale termen en reëel met 4,88 procent. Dat is het hoogste cijfer sinds het begin van de jaren negentig. Vorig jaar was er een forse stijging van de Vlaamse overheidsuitgaven. De gemiddelde trend tussen 1990 en 2000 gaf aan dat de stijging 3,3 procent bedroeg. Nu is dat 4,88 procent. De SERV maakt zich zorgen over de dynamiek van de uitgaven.

We hebben discussies gehad over de situatie in het onderwijs. Men heeft een aantal keren gezegd dat die sector in de loop van de legislatuur geen 20 miljard frank maar 47 miljard frank krijgt. Men heeft dit cijfer zelfs opgetrokken tot meer dan 50 miljard frank. Als men in de tabel van de SERV nagaat hoe hoog de stijging van de uitgaven van de Vlaamse Gemeenschap is, dan stellen we vast dat ze nominaal met 6,1 procent stijgen. De stijging voor onderwijs is 3,5 procent. Dat is de helft van de algemene stijging van de begroting. Men heeft ons diets gemaakt dat er geweldige inspanningen werden geleverd en dat de onderwijsuitgaven op een bijzonder hoog niveau lagen. Mijnheer de minister-president, op een bepaald moment hebt u zelfs gezegd dat men de marge voor het onderwijs niet meer kon overschrijden. Ten tijde van toenmalig minister Van den Bossche was dit absoluut niet het geval. Men volgde toen de algemene trend.

Van Rompuy

Hoe komt het dat die stijging nu maar de helft bedraagt van de algemene stijging in de uitgaven? De reële stijging van de uitgaven in het Vlaams Gewest was dit jaar het hoogste sinds het begin van de jaren negentig. Ze liggen ook veel hoger dan op het federale vlak. Daar is er een stijging van 2,1 procent ten opzichte van bijna 5 procent bij ons.

Op pagina 33 van het rapport staat dat '... uit de meerjarenbegroting van de administratie duidelijk naar voor komt dat de bruto beleidsruimte voor 2002 beperkt is. Uit de meerjarenbegroting blijkt dat enkel door heroriënteringen netto beleidsruimte kan worden gecreëerd in 2002'. 2001 was eigenlijk een piekjaar qua middelen omdat de groei in 1999-2000 zeer hoog was. De verrekening zelf is gebeurd in 2001 zodat men in dat jaar eenmalig een sterke stijging kon doorvoeren. In 2002 zal dit niet het geval zijn.

De SERV waarschuwt en zegt dat bij een ongewijzigd beleid de bruto beleidsruimte voor 2002 volledig is ingenomen door de natuurlijke dynamiek van de uitgaven en de nu bekende nieuwe initiatieven. Er is dus bijna geen marge. Op bladzijde 16 heeft men het in een bepaalde hypothese over een mogelijke marge van 4 miljard frank voor 2002 en in totaal 5 miljard frank voor de volgende jaren. De inkomsten uit de Lambermontakkoorden zitten daar al in vervat. Dit verklaart dan ook de moeilijke onderhandelingen met de onderwijsvakbonden. Voor 2001 en 2002 heeft men een schamel aanbod gedaan van 3,5 miljard frank. Voor 2004 en 2005 doet men zogenaamd een grote geste door 18 miljard frank extra uit te trekken. Dat is na de volgende verkiezingen. Op kruissnelheid zou het gaan om 10 miljard frank. Tijdens de volgende jaren heeft men immers die middelen niet meer.

Het SERV-rapport is duidelijk. De marges zijn opgebruikt. De nieuwe initiatieven maken dat er vrijwel geen bijkomende beleidsruimte is voor 2002. Ik vraag me af hoe de regering dit inschat. De onderwijssector heeft enkele toezeggingen gekregen. In dit verband dienen evenwel nog heel wat vragen te worden beantwoord. Hoe zal de regering de marges voor 2002 inschatten? We hebben hier nog niet veel over gehoord. Ook tijdens de bespreking van de begroting 2001 hebben we niet vernomen van welke marge men eigenlijk is uitgegaan.

Ik ben reeds jarenlang een trouw lezer van het jaarverslag van de Nationale Bank. Jaarlijks berekent de Nationale Bank de overheidsfinanciën, de budgettaire marge en de kostprijs van de nieuwe

initiatieven. Aan de hand van de belangrijkste nieuwe maatregelen heeft ze deze berekeningen ook voor de jaren 2002, 2003, 2004 en 2005 gemaakt.

Deze beslissingen omvatten onder meer de hervorming van de personenbelasting, de afschaffing van de crisisbijdrage, de maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid, de sociale correcties, de investeringssubsidies voor de NMBS, de ontwikkelingssamenwerking en het sociaal akkoord in de non-profitsector. Op basis van al deze gegevens wordt een berekening voor een periode van vijf jaar gemaakt. Men houdt hierbij rekening met het stabiliteitspact, dat men uiteraard dient te respecteren, en met de evolutie der middelen zoals men die aan de hand van een bepaalde groeihypothese kan voorzien.

De Nationale Bank geeft weer welke marges men overhoudt na de uitvoering van de aangekondigde maatregelen. In 2003 zullen die maatregelen op kruissnelheid zijn, en zullen ze 1,1 procent van het BNP kosten. Bij een hypothetische primaire uitgavengroei van 1,8 procent blijft een marge van 0,9 procent van het BNP beschikbaar. Indien de groei 1,5 procent bedraagt, bereikt men net de vooropgestelde marges. Een dergelijke break-even betekent dat de regering op zo'n ogenblik budgettair niet ontspoord.

Mijn fractie vraagt zich al een hele tijd af of het mogelijk is om voor de hele legislatuur een berekening te krijgen zoals de Nationale Bank die jaarlijks voor de federale overheid uitvoert. We willen eindelijk eens zicht krijgen op het meerjarenperspectief voor Vlaanderen. Indien we de budgettaire gevolgen niet kennen, kan het Vlaams Parlement over bepaalde zaken onmogelijk een oordeel vellen.

De Vlaamse regering heeft de laatste jaren heel wat principiële beslissingen genomen. De SERV heeft deze verrekend voor 2003. Ik zou graag een verrekening voor de hele legislatuur zien. Volgens de SERV, die de marges voor Vlaanderen heeft berekend, is er, rekening houdend met natuurlijke dynamiek en met de nieuwe initiatieven, in 2002 al geen marge meer.

Ik wil hier ook duidelijkheid krijgen met betrekking tot de herberekening van de vooropgestelde beleidsruimte. Ik ben zelf uitgegaan van de eerst vooropgestelde 200 miljard frank. Rekening houdend met de euromeesternorm komt dit neer op een ruimte van 120 miljard frank.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Van Rompuy, ik veronderstel dat u het hebt over de financieringswet.

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer de minister-president, u hebt het bedrag van 200 miljard frank reeds tijdens de regeringsonderhandelingen gelanceerd. Ook in de Septemberverklaring van vorig jaar was er nog geen sprake van een andere norm. De euromeesternorm bestond toen nog steeds. De andere 80 miljard frank komt voort uit privatiseringen, uit PPS en uit heroriënteringen. Summiere berekeningen wijzen evenwel uit dat het bedrag van 120 miljard frank totaal achterhaald is.

Bij het verlaten van de euromeesternorm heeft men een beleidsruimte uitgedrukt in beleidskredieten vervangen door de strengste norm van de Hoge Raad van Financiën, die de beleidsruimte in betalingskredieten uitdrukt en met een saldonorm werkt. De SERV heeft berekend dat het loslaten van de euromeesternorm en het hanteren van de strengste norm van de Hoge Raad een jaarlijks verschil van 6 tot 7 miljard frank inhoudt. Over een periode van 5 jaar betekent dit een bijkomende beleidsruimte van ongeveer 30 miljard frank. Het SERV-rapport vermeldt ook de bijkomende middelen die tussen 2000 en 2004 voortvloeien uit het Lambermontakkoord. Dit levert een bijkomende beleidsruimte van 25 miljard frank op. Dit betekent dat we al aan 175 miljard frank zitten.

Het SERV-rapport maakt ook gewag van een wijziging in de opbrengsten van de verschillende soorten belastingen. Bij de berekening van de gewestbelastingen is uitgegaan van een reële nulgroei. Uit de cijfers voor 2001 blijkt dat men inmiddels reeds 3,3 miljard frank hoger zit dan oorspronkelijk was geraamd. Indien men naar de evolutie van de successierechten kijkt, merkt men dat de reële nulgroei in verband met de gewestbelastingen totaal is voorbijgestreefd. Dit geldt eigenlijk ook voor de samengevoegde en de gedeelde belastingen. Indien de groei 1 percent hoger ligt, zal dit ongeveer 6 miljard frank opbrengen. Men dient bovendien rekening te houden met een hogere inflatie en met een verbeterde fiscale capaciteit.

Aangezien het moeilijk is om dit allemaal zelf te berekenen, heb ik me gebaseerd op tabel 8 van het SERV-rapport. Uit deze berekeningen blijkt dat men de oorspronkelijke ramingen van de totale inkomsten van de gewestbelastingen, de samengevoegde en de gedeelde belastingen moet vermeerderen met 11 miljard frank voor 2001, met 16 miljard frank voor 2002 en met 23 miljard frank voor

2003. Een cumulatieve optelsom levert een meeropbrengst van 60 tot 70 miljard frank op.

Ik wil even terugkomen op de 120 miljard frank. Aangezien het hier om inkomsten uit PPS, privatiseringen en heroriënteringen gaat, wil ik met de 80 miljard frank even geen rekening houden. Ik kom alleszins uit op een verdubbeling van de ruimte sinds het aantreden van deze Vlaamse regering. Ik zou de minister-president eens willen vragen waar we nu eigenlijk aan toe zijn. Door het verlaten van de euromeesternorm en door de inkomsten van het Lambermontakkoord is die 120 miljard frank ondertussen 240 miljard frank geworden. Ik vergeet wellicht nog een aantal factoren die hier eveneens invloed op hebben. Het is voor mij echter zeer moeilijk om hier een correcte technische inschatting van te maken.

Deze wijziging van de budgettaire toestand betekent niet dat de Vlaamse regering bulkt van het geld. De SERV heeft in haar rapport voor 2002 reeds rekening gehouden met de andere norm en met de 4,9 miljard frank van het Lambermontakkoord. Tabel 8 houdt reeds een herschatting van de inkomsten in.

Mijns inziens dient de redenering die voor 2002 geldt ook voor 2004 te worden doorgetrokken. De Vlaamse regering heeft tot op heden heel wat beslissingen genomen. Ik zeg niet dat dit geld effectief is uitgegeven. Ik heb het enkel over de aangegeven engagementen. Een eenvoudige optelsom leert ons dat de kous nu af is.

Ik heb vorig jaar reeds dezelfde opmerkingen gemaakt. Rekening houdend met de natuurlijke dynamiek der uitgaven heeft de Vlaamse regering door middel van de aangekondigde initiatieven alle beschikbare middelen reeds een bestemming gegeven. Een aantal zaken zouden echter nog op stapel moeten staan. Voor het wetenschappelijk onderzoek wordt nu amper 1,2 miljard frank uitgetrokken, maar er is zeker 3 tot 4 miljard frank nodig. Ook voor het onderwijs en infrastructuur zijn heel wat meer middelen nodig. Iedereen rekent op een heleboel middelen uit PPS, maar daarbij moet volgens een 80/20-verdeling worden gewerkt. PPS heeft trouwens nogal wat budgettaire implicaties. Minister Stevaert heeft gezegd dat hij al aan 15 miljard frank meer zit voor infrastructuur dan in het begin van de legislatuur.

De berekening maken aan de hand van de fameuze verdeling met 40 miljard frank voor lastenverlaging, 50 miljard frank voor infrastructuur, 50 miljard frank voor welzijn en sociale huisvesting, en 20

Van Rompuy

miljard frank voor onderwijs, gaat niet langer op. Door het herberekenen van de middelen mogen we niet langer spreken over 120 miljard frank, maar over het dubbel. De getallen betekenen niets meer. Het bedrag van 47 miljard frank kan bijgevolg nogal vrijblijvend worden genoemd. Het mag echter niet langer worden gerelateerd aan 120, maar wel aan 240 miljard frank. Het onderwijs komt er bijgevolg vrij bekaaid vanaf.

Mijnheer de minister-president, het parlement moet worden geïnformeerd. Een discussie over het beleid is niet mogelijk als we niet over de cijfergegevens beschikken. We moeten de marges kennen en op de hoogte worden gebracht van de herberekening ervan in de loop van de volgende jaren. We moeten weten op welke vlakken reeds engagementen zijn aangegaan en welke prioriteiten nog kunnen worden gelegd. We moeten over dezelfde gegevens kunnen beschikken als de Nationale Bank : de begrotingsdocumenten van de Hoge Raad van Financiën. Daaruit kan precies worden afgeleid welke middelen de federale overheid nog kan uitgeven. De federale overheid kent de marges en dus de mogelijkheden om te investeren in bijvoorbeeld de spoorwegen of de gezondheidssector. Op federaal niveau kan met andere woorden alles perfect worden ingeschat op basis van de te berekenen marges. Wij moeten het echter doen met vage en volledig achterhaalde verklaringen over een bedrag ten belope van 200 miljard frank en met begrotingsdocumenten waaruit ik op geen enkele manier kan afleiden hoe we er budgettair voorstaan.

Ik hoop dat u ons vandaag of tijdens een volgende commissievergadering cijfers zult bezorgen waaruit we kunnen afleiden waar we in 2001 staan, wat het resultaat is van de nieuwe raming van de marges en welke engagementen de regering al heeft aangegaan. Ik heb nooit gesteld dat het geld al voor een groot stuk is opgesoupeerd, maar ik heb er vorig jaar wel op gewezen dat een groot deel ervan al is vastgelegd. Ik ben er nu meer dan ooit van overtuigd dat ik gelijk had. We hebben nood aan klaarheid en cijfers. Deze regering is misschien wel heel 'tof' begonnen, maar geeft uit tegen 100 kilometer per uur. Er is een stijging van de nominale uitgaven in 2001 van 6 miljard frank. Gelukkig hebben we ondertussen pakken geld meer ontvangen, maar ook die middelen zij allemaal al vastgelegd. Mijnheer de minister-president, klopt mijn verhaal, of klopt het niet ?

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Van Rompuy, u vraagt of uw verhaal klopt. Ik zou met één woord kunnen antwoorden : neen.

Ik zal eerst een algemene bemerking maken. U hebt een paar keer verwezen naar de federale situatie. Ik zou bijna gaan geloven dat u de federale budgettaire aanpak als een schoolvoorbeeld beschouwt.

Mijnheer Van Rompuy, u stelt toch dat men op het federaal niveau exact weet waar men aan toe is, hoeveel al is uitgegeven, welke beloftes werden gemaakt en wat de marges zijn. Uit uitspraken van eerbiedwaardige collega's van uw fractie in de Kamer, leid ik echter af dat de situatie daar net dezelfde zou zijn als hier : er wordt veel geld uitgegeven, er wordt afgeweken van de prioriteiten en de budgettaire orthodoxie wordt losgelaten.

Ik herinner u allen nog eens aan wat deze regering heeft vastgelegd bij het begin van de legislatuur. We hebben toen niet becijferd aan de hand van normen, we hebben onderzocht welke natuurlijke aangroei van middelen kon worden verwacht in de loop van de legislatuur. We hebben met andere woorden nagetrokken hoeveel middelen Vlaanderen gedurende vijf jaar kon verwachten via de financieringswet. We onderzochten ook welke andere inkomsten mogelijk waren.

Ik leg nogmaals uit hoe we aan 200 miljard frank zijn gekomen. 121 miljard frank ervan ontvangen we via de financieringswet, 15 miljard frank zal komen uit privatiseringen, 29 miljard frank zal complementair aan de gewone begrotingsmiddelen kunnen worden ingezet dankzij PPS-projecten en 35 miljard frank, of 7 miljard frank per jaar, zal ontstaan via heroverwegingen.

Ik herhaal dat het maken van een dergelijke oefening delicaat, moeilijk en riskant is. Dat is het gevolg van de techniek van de financieringswet want die kent een aantal ongemakken. Zo kunnen we nooit direct inspelen op de conjunctuur, want de afrekening voor de deelstaten volgt steeds met exact een jaar vertraging. Dit gegeven maakt het moeilijk om een begroting op te stellen, want normaliter wordt rekening gehouden met een reeks groeiparameters waaruit de verwachte conjunctuur wordt afgeleid en met ramingen van de Nationale Bank en van het Planbureau. Ons begrotingsbeeld wordt altijd doorkruist omdat de afrekening pas een jaar later volgt.

Dewael

Bij het begin van de legislatuur heb ik stoutmoedig het bedrag van 121 miljard frank naar voren geschoven. De heer Van Rompuy zei daarop op 14 juni 1999 het volgende: 'Van deze cumulatieve 200 miljard frank aan vrije ruimte die u zo feestelijk aankondigt, is volgens onze berekeningen hooguit 75 tot 90 miljard frank beschikbaar.' U ging er toen vanuit dat ons verhaal over privatiseringen maar wat troebel was en u baseerde zich enkel op de financieringswet. U ontdekte ten hoogste 90 miljard frank netto, waar ik er 121 vond.

Ik betwist niet dat de SERV een eerbiedwaardige instelling is, maar toch moeten een aantal berekeningen van de raad worden gerelativeerd. Dat blijkt uit een prognose van de SERV in een advies tijdens de maand juni van het vorige jaar. Die prognose week immers voor 70 procent af van de echt beschikbare beleidsruimte.

In dit parlement werd ik al vele malen een gelukskind genoemd. Natuurlijk kan geluk beperkt zijn in tijd.

Door een samenloop van omstandigheden en door de gunstige conjunctuur liggen de meerontvangsten voor Vlaanderen ingevolge de financieringswet natuurlijk veel hoger dan werd verwacht bij het begin van de legislatuur. Ik geef twee cijfers om dat te illustreren. Op jaarbasis gingen we uit van een aangroei van de middelen van 8 miljard frank. Voor 2000 hebben we echter een toename van 17 miljard frank. Voor 2001 is er een toename van 41 miljard frank. Cumulatief geeft dat voor 2000 en 2001 dus al een bedrag van 76 miljard frank.

Ik heb er dan ook alle vertrouwen in dat we die 121 miljard frank zullen realiseren op het einde van de legislatuur. Dat is trouwens totaal niet de verdienste van de Vlaamse regering. Het is gewoon het gevolg van de mechaniek van de bijzondere financieringswet, gecombineerd met de enorm gunstige conjunctuur. We mogen natuurlijk niet te fel beginnen dromen. Een conjunctuur kan altijd omslaan. Het is evident dat de cijfers dan kunnen verslechteren.

Mijnheer Van Rompuy, ik heb er in ieder geval alle vertrouwen in dat we die 121 miljard frank zullen realiseren. Het volledige plaatje bedraagt uiteraard 200 miljard frank. Daarvan werd 165 miljard frank besteed bij de start. U bent intellectueel eerlijk genoeg om niet het woord 'uitgegeven' te gebruiken. We hebben dat bedrag immers besteed op basis van grote enveloppen.

U verwijst ook naar het Lambermontakkoord. Wat dat betreft, moeten we natuurlijk voorzichtig zijn. U hoopt uit de grond van uw hart dat het Lambermontakkoord niet doorgaat. Wij vinden het echter een goed akkoord. Hoe dan ook, als dat akkoord wordt uitgevoerd, komt er in 2002 afgerond nog eens 4 miljard frank bij. In 2003 gaat het om 8 miljard frank extra, en in 2004 om 12 miljard frank extra. Voorlopig houd ik daar echter geen rekening mee.

Zo kom ik bij een volgende algemene opmerking. Ik begrijp namelijk niet goed of u nu vindt dat we te veel dan wel te weinig uitgeven. Ik heb die opmerking al verschillende keren tijdens begrotingsbesprekingen gemaakt. Een aantal tenoren van de CVP-fractie hebben bijvoorbeeld opmerkingen over de middelen die besteed worden aan onderwijs of aan onderzoek en ontwikkeling. De kritiek luidt dan dat aan die zaken veel te weinig geld wordt besteed.

Zo heeft de heer Martens de volgende redenering al eens naar voren gebracht. De Vlaamse regering besteedt in totaal 165 miljard frank. De onderwijsbegroting bedraagt ongeveer 42 à 43 procent van de totale Vlaamse begroting. In de plenaire vergadering concludeerde hij dat er eigenlijk al 82 miljard frank enkel en alleen naar onderwijs zou moeten gaan.

Daarnet hebt u andere zaken gezegd, onder meer inzake infrastructuur. Ik begrijp dus niet zo goed in welke richting u gaat. U maakt bijvoorbeeld ook een vergelijking met de stijging op federaal niveau. U stelt dat de uitgaven in Vlaanderen 'reëel' veel sneller stijgen dan de federale uitgaven. U zegt echter wel dat de uitgaven voor onderwijs in 2001 minder snel stijgen.

Men moet de zaken op een duidelijke manier naar voren brengen. Als we het over onderwijs hebben, dan spreken we over een bedrag van 47 miljard frank. Dat is dus het bedrag dat we in deze legislatuur meer zullen uitgeven aan onderwijs. U zegt dat u daar in 2001 niets van merkt. Volgens mij kunt u daar in 2001 wel al iets van merken, maar de impact van CAO V en CAO VI zal zich inderdaad pas goed laten gevoelen in de loop van de komende jaren.

De regering heeft de keuze gemaakt om iets te doen aan een aantal prangende maatschappelijke noden. Ik verwijs naar het akkoord inzake de socialprofitsector. Minister Vogels heeft dat akkoord hier in het parlement voorgesteld. De CVP-fractie vond dat het terecht was dat we daar iets voor

Dewael

deden. Voor onderwijs doen we echter veel te weinig volgens u, maar tegelijk confronteert u me nu met de stelling dat de uitgaven te snel stijgen. U maant me dus aan tot budgettaire soberheid. Wat is het nu eigenlijk ?

Mijnheer Van Rompuy, ik wil u dan ook het volgende vragen. Als u vindt dat de uitgaven te snel stijgen en dat dit allemaal enigszins moet worden getemperd, hoe denkt u dat dan te kunnen bereiken ? Welke keuzes zult u maken ? U wilt dat er meer wordt uitgegeven voor onderwijs en voor de socialprofitsector, maar waaraan gaat u dan minder uitgeven ? U kunt immers niet alles tegelijkertijd tot prioriteit verheffen.

Wij maken jaar na jaar de noodzakelijke keuzes. We moeten trouwens rekening houden met de techniek van de financieringswet. We moeten ook rekening houden met het feit dat u ernaast zat in het begin van de legislatuur en dat de SERV ernaast zat in zijn advies voor de begroting 2001. Het opmaken van een meerjarenbegroting is dan ook een zeer delicate evenwichtsoefening. Dat heeft te maken met een tekort aan financiële en fiscale autonomie. Ik verwijs naar de techniek van de financieringswet. Dat is een heikele opgave. Wat de middelen betreft, is dat dus niet evident.

U kunt me zeker niet verwijten dat we jaar na jaar de begroting niet correct of niet waarheidsgetrouw zouden opstellen. U kunt me wel verwijten dat we misschien te voorzichtig zijn. Dat kan blijken uit de resultaten of uit de 'rekeningen'. Op het einde van vorig jaar is in de afrekening van het begrotingsjaar 2000 opnieuw gebleken dat we ongeveer 20 miljard frank aan middelen niet hadden uitgevoerd. In het verleden werden die middelen steevast van de schuld afgetrokken.

Er was toen het zeer goede parlementaire initiatief van het Vlaams Financieringsfonds. In de toekomst zullen we een stuk van die overschotten kunnen aanwenden voor schuldafbouw of voor eenmalige investeringen. Dat vind ik zeer belangrijk. Door de aanhoudende inspanningen in het recente verleden – onder andere de Maastrichtnormen – heeft Vlaanderen ondergeïnvesteed. Nu hebben we een techniek kunnen ontwikkelen zodat we die overschotten voor een stuk kunnen aanwenden in eenmalige investeringen. Ik vind dat belangrijk en ik kom daar straks nog op terug.

Voor mij staat de schuldafbouw voorop. De Vlaamse regering moet er alles aan doen om de norm

waar te maken. Ik heb het dan over de norm die zegt dat we tegen het einde van de legislatuur de schuld willen herleiden. In absolute cijfers gaat het dan om een bedrag van 112 miljard frank. Dan zullen we op één legislatuur de schuld in Vlaanderen gehalveerd hebben.

Ik heb een brief gestuurd aan de Hoge Raad van Financiën. Franstalige leden van die raad hebben mij onlangs nog verteld hoe jaloers ze wel zijn. Ze beschouwen het als een ongelooflijk luxeprobleem dat Vlaanderen aan de HRF kan vragen wat het optimale schuldniveau is. Die 112 miljard frank blijft voor mij de ambitie. Ik voeg er nog eens het volgende aan toe. Elk miljard dat we van de schuld kunnen aftrekken, betekent 60 miljoen frank aan nieuwe, recurrente beleidsruimte die vrijkomt. Dat is belangrijk.

Die schuldafbouw is geen doel op zich, maar het is wel mijn eerste prioriteit. Ik herneem ook nog eens de kwadratuur van de cirkel. Wij geven geld uit voor de schuldafbouw. Wij reserveren geld voor later. Ik verwijs bijvoorbeeld naar de 4 miljard frank op jaarbasis in het Zorgfonds. Wij doen aan lastenverlaging. Ik verwijs naar de 40 of 50 miljard frank die we reserveren voor fiscale verlichting. We geven geld uit aan een aantal prangende maatschappelijke noden.

Als we praten over het advies van de SERV, moet ik onmiddellijk ook de commissie geruststellen. De SERV heeft immers niet echt zo'n negatief advies uitgebracht zoals u dat voorstelt. De SERV zegt dat er een zeer sterke groei is van de ontvangsten ingevolge de uitzonderlijke conjunctuur. We moeten erop letten dat we dat nu toch niet onmiddellijk allemaal uitgeven.

We hadden die adviezen dus niet nodig om de meerontvangsten die we dit jaar, ingevolge de financieringswet, van het federale niveau gestort krijgen, voor een stuk te reserveren. Dat is eigenlijk wat de SERV ons vraagt : reserveer een stuk van die storting die we dit jaar krijgen ingevolge de uitzonderlijke conjunctuur. Het gaat dan over een goede 10 miljard frank. De eerste optie van de SERV is dat de Vlaamse regering haar eigen middelenraming verlaat en zich baseert op de effectieve doorstorting van de federale middelen. Dan verhoogt de beleidsruimte in 2001. De tweede optie is dat we, zoals in het verleden, uitgaan van onze eigen middelenraming en de stijging van de middelen gebruiken om het nieuwe saldo te respecteren.

Dat nieuwe saldo is de inzet van de begrotingscontrole. We hebben de begroting voor 2001 goedge-

Dewael

keurd met een overschot van 13,9 miljard frank, overeenkomstig het strengste scenario van de Hoge Raad voor Financiën. We zullen daar 10 miljard frank aan toevoegen, zodat we na de begrotingscontrole zullen afsluiten met een positief resultaat van 24 miljard frank. We zullen daartoe 10 miljard frank van de meerontvangsten niet aanspreken voor beleidsdoelen, maar ofwel reserveren, ofwel aftrekken van de schuld. Het ziet ernaar uit dat het eerder het tweede zal worden, omdat we in 2001 en 2002 worden geconfronteerd met enkele belangrijke vervaldata van leningen.

Ik wil een eind in uw redenering meegaan, maar u kunt niet zeggen dat een regering op termijn een begrotingsprobleem zou kunnen hebben, als ze voorziet in een overschot van 13,9 miljard frank, in overeenstemming met de strengste norm van de Hoge Raad, en dat overschot bij de begrotingscontrole nog optrekt tot 24 miljard frank. De begrotingscontrole zal een zuiver begrotingstechnische operatie zijn, en geen instrument om allerlei nieuwe dingen te plannen. We zullen alleen zien of alles nog klopt, en we zullen het positieve saldo optrekken. Waar situeert zich dan het budgettaire probleem ?

U kunt beweren dat we allerlei uitgaven doen, die we niet meer onder controle hebben. Af en toe verast u me inderdaad met beloftes die mijn ministers gedaan zouden hebben. Alles bij elkaar zouden we dat niet meer kunnen betalen. Dat kan enigszins kloppen, maar het past in de door u verfoeide en door mij geprezen debatcultuur. Tenslotte zal in de regering jaar na jaar een begrotingsdebat worden gevoerd naargelang de mogelijkheden. Er zijn inderdaad belangrijke uitgaven geweest, bijvoorbeeld voor een belastingverlaging, voor het onderwijs, voor de social-profitsector, voor kinderopvang, enzovoort. Die zijn echter allemaal netjes ingecalculeerd.

Dit alles betreft alleen de aangroei van de middelen als gevolg van de financieringswet, nog los van het Lambermontakkoord en van eventuele privatiseringen. Aan dat laatste twijfelt u, maar we zijn niet erg gehaast. We willen immers niet zomaar de GIMV haastig op de markt gooien. Rekening houdend met de reële toestand op de beurs van vandaag, nemen we beter onze tijd. Er vinden ondertussen in Vlaanderen andere ontwikkelingen plaats, zoals de staalfusie, die ook een impact heeft op Gimvindus, de ontwikkelingen omtrent Telenet, enzovoort. Die dingen tonen aan dat we niet slecht boeren, maar dat we ons ook niet laten opjagen om

snel te verkopen om toch maar weer geld uit te geven.

Dat neemt niet weg dat we blijven geloven dat we, te gepasten tijde en op een verstandige wijze, de GIMV zullen moeten privatiseren, en dat we blijven geloven in het instrument van de publiek-private samenwerking. We mogen niet hals over kop wat dingen in elkaar flansen, maar de PPS-constructie vordert goed. De kenniscel die bij Abafim moet worden opgericht, is quasi voltooid. Er is een prospectie aan de gang voor de managers van de PPS-cel. We zullen binnenkort de inhoudelijke prioriteiten bepalen. Ik heb er dus alle vertrouwen in dat privatisering in combinatie met PPS bijkomende mogelijkheden zal bieden aan de Vlaamse regering.

U hebt ook heel meewarig gedaan over de heroriënteringen. U zei in de commissie dat de Vlaamse regering beweert dat ze aan heroriënteringen doet. We moeten dat doen a rato van 7 miljard frank per jaar, om de vooropgestelde 35 miljard frank te kunnen realiseren. Het advies van de SERV meldt heroriënteringen in de begroting voor 2001 voor een bedrag van 6,6 miljard frank. Dat is niet ver meer van de vooropgestelde 7 miljard frank. Als we daar elk jaar in slagen, wat we ambiëren, dan halen we het cijfer dat bij het begin van de regeerperiode werd vooropgesteld. We hoeven echter niet euforisch te worden. De huidige meevaller is deels het gevolg van de uitzonderlijke conjunctuur. De regering zal dus voorzichtig moeten blijven begroten. Naar aanleiding van de begrotingsopmaak voor 2002 zouden we een afspraak moeten maken over een normering, zoals gebeurd is in Nederland met de zogenaamde Zalmnorm. Daar werd afgesproken een deel van de meevallers aan te wenden voor schuldafbouw, een ander deel voor belastingverlaging.

We kunnen eenzelfde soort van normering uitbouwen. Als er meevallers zijn in de begroting, dus niet de overschotten op het einde van het jaar, zouden we een deel daarvan kunnen reserveren voor schuldafbouw om onze 112 miljard frank te halen, en zouden we een deel kunnen aanwenden voor duurzame investeringen. Ik blijf ervan overtuigd dat de gemeenschapsuitgaven in Vlaanderen in de voorbije jaren sneller zijn gestegen dan de gewestuitgaven. De vorige regering werd ook al met die trend geconfronteerd. We moeten dus inderdaad meer ruimte vrijmaken voor duurzame investeringen.

Dat de PPS daarvoor een instrument kan zijn, en de privatiseringsopbrengsten ervoor kunnen wor-

Dewael

den aangewend, staat buiten kijf, maar ook het Vlaams Financieringsfonds kan er een instrument voor zijn. Als we daarenboven nog eens begrotingsmeevallers hebben, zou het verstandig zijn te bepalen welk percentage daarvan voor schuldafbouw moet worden gebruikt, en welk deel naar infrastructuur en duurzame investeringen moet gaan. Met deze suggestie loop ik echter vooruit op de opmaak van de begroting voor 2002.

Op uw vraag naar een optelsom van de herraming van de Vlaamse middelen moet ik u het antwoord vooralsnog schuldig blijven, omdat ik die pas kan maken bij de begrotingscontrole die in de loop van de komende maanden, waarschijnlijk in april, aan het parlement moet worden voorgesteld. Ik heb enkele cijfers gegeven, en ik heb geciteerd wat er in 2000 en 2001 zal bijkomen. Ik waarschuw er echter voor dat zo'n oefening altijd met de nodige voorzichtigheid moet worden gemaakt. Dat bewijzen de verkeerde ramingen van de SERV en uw eigen grote scepsis in het begin van de regeerperiode, toen ik het bedrag van 121 miljard frank noemde, terwijl u sprak van 70 tot 80 miljard frank in het beste geval.

We moeten die poging ondernemen, maar het zal altijd moeilijk zijn. Het Lambermontakkoord voorziet in een systeem om de deelstaten niet langer te confronteren met grote schokken waardoor met een jaar vertraging een positieve of negatieve verrekening moet gebeuren, en die een normaal begrotingsbeleid doorkruisen. Een meerjarenoefening zal altijd met een zekere zin voor relativering benaderd moeten worden. We kunnen niet met exacte zekerheid vastleggen welke bijkomende middelen de komende jaren zullen binnenkomen.

Mijnheer de voorzitter, ik meen hiermee op de meeste elementen van de vragen van de heer Van Rompuy te hebben geantwoord. Als hij mij vraagt wat ik ga doen met het SERV-advies, dan antwoord ik dat ik 10 miljard frank van de extra inkomsten in 2001 bij het positief saldo voeg, zodat ik een positief resultaat van 24 miljard frank kan voorleggen bij de begrotingscontrole. Dit werd ook overeengekomen in het samenwerkingsakkoord met het federale niveau. In dat akkoord werd afgesproken dat de Hoge Raad voor Financiën de deelstaten nu eindelijk eens anders moest benaderen. Tegen april verwachten we een advies dat een einde zal maken aan de globale behandeling van deelstaten, steden en provincies. Nu hebben we twee categorieën : de federale sociale zekerheid en de deelstaten, steden en provincies. Volgens ons is dit niet correct. Wij

hebben altijd veel meer moeite gedaan. Als België vandaag goede punten kan halen bij de Europese leermeester, dan is dat dankzij Vlaanderen. We hebben een advies gevraagd aan de Hoge Raad om dat gedifferentieerd te onderzoeken. We gaan 10 miljard frank toevoegen aan het positieve resultaat.

Voor de herraming van de middelen geef ik u rendez-vous op de begrotingscontrole. Uit mijn antwoord blijkt dat we geen grote problemen zullen hebben bij de begrotingscontrole, ook niet bij de begrotingsopmaak van de komende jaren. Ik voeg eraan toe dat we de komende drie jaar van de legislatuur meer inspanningen moeten leveren in de harde sectoren : in de investeringsuitgaven, in duurzame ontwikkeling, enzovoort. Dat komt onder andere omdat we bij het begin van de legislatuur geconfronteerd werden met grote noden zoals de witte woede en de onderwijswoede. Die woede is niet zomaar ontstaan, mijnheer Van Rompuy. Die kwam er gedeeltelijk omdat die sectoren in het verleden stiefmoederlijk werden behandeld. Als de tijden dan budgettair beter worden, moeten we die problemen eerst aanpakken.

De voorzitter : De heer Van Rompuy heeft het woord.

De heer Eric Van Rompuy : Ik blijf op mijn honger zitten. Die 120 miljard frank aangroei van middelen had ik altijd begrepen als een ruimte voor nieuwe initiatieven. Rekening houdend met de evolutie, de indexeringen en een aantal onvermijdbare uitgaven uit het verleden, heb ik in september gezegd dat die 120 miljard frank lager zou zijn. Ik wist toen niet wat het Lambermontakkoord zou opbrengen, wat de economische groei zou zijn. Ik heb ook gezegd dat er een verschil moet zijn tussen de bruto- en de nettoruimte. De situatie is nu veranderd. Er zijn meer middelen, de economische groei is beter. Ik begrijp uw verhaal toch niet zo goed.

Minister-president Patrick Dewael : U zegt dat de door de regering gehanteerde brutomarge van 200 miljard frank moet worden gehalveerd. U hebt in de komende 5 jaar geen 200 maar slechts 75 tot 90 miljard frank ter beschikking.

De heer Eric Van Rompuy : Netto, ja.

Minister-president Patrick Dewael : Mijn 121 miljard frank is ook netto. Daarin is ook de inflatie niet verrekend.

De heer Eric Van Rompuy : U moet de norm respecteren. Het gaat niet alleen over een aangroei van absolute middelen. U moet ook rekening houden met de verplichtingen die u hebt om aan bepaalde normen te voldoen. Voor de berekening van die 120 miljard frank werd trouwens altijd rekening gehouden met de ruimte in de volgende jaren, met de normen die men moet respecteren, onder meer de euromeesternorm. Ik verwijs naar het rapport van juli 2000 waarin erop gewezen wordt dat het verlaten van die norm ten opzichte van die 120 miljard frank, u elk jaar zeven miljard frank meer zou kosten.

U zegt dat u tien miljard frank hebt om het saldo van de Hoge Raad van 13 miljard frank naar 24 miljard frank op te voeren. U moet dat ook doen, u doet dat niet vrijwillig. De Hoge Raad heeft het u gevraagd.

Minister-president Patrick Dewael : Ik wil u formeel tegenspreken. Die 10 miljard frank is er niet gekomen op vraag van de Hoge Raad of de SERV. Het is een duidelijke keus geweest om die niet te gebruiken. Die wordt gereserveerd en heel waarschijnlijk voor schuldafbouw. Dat is een beslissing die in tempore non suspecto al genomen was.

De heer Eric Van Rompuy : U plant voor 2001 en 2002 3,5 miljard frank voor onderwijs, voor 2003 5,5 miljard frank. Van de 27 miljard frank die door de vakbonden vooropgezet zijn, zal maar een derde gerealiseerd worden in 2001, 2002 en 2003. 5,5 plus 2,5 miljard frank is 8 miljard frank. 8 van de 27 miljard frank zit tussen 2001 en 2003. U bent zeer krenterig en zeer voorzichtig, u hebt mij geen enkel antwoord gegeven. Ik heb u geïnterpelleerd over de marges die er zijn voor 2002. We weten dat voor 2002 de reeds besliste maatregelen 0,6 procent van het BNP kosten. In bepaalde hypothesen is de budgettaire marge ongeveer 0,6 procent. De marges beantwoorden perfect aan de norm van het stabiliteitspact. We krijgen die antwoorden hier niet. Waar staan we ten aanzien van de begroting 2002 ? Wat zijn de marges ? Ik vraag u, mijnheer de voorzitter, om een schriftelijke nota waarin de minister-president de cijfers feitelijk weerlegt. De SERV zegt dat bij ongewijzigd beleid de brutoruimte voor 2002 volledig zou ingenomen zijn door de natuurlijke dynamiek van de uitgaven en de nieuwe initiatieven. Kunt u dit weerleggen ? We krijgen hier een zeer algemeen antwoord. Voor 2002 heb ik geen informatie gekregen.

Minister-president Patrick Dewael : Men moet toch weten wat men wil. Ik word geïnterpelleerd over mijn standpunt en dat van de Vlaamse regering

over het advies van de SERV in verband met de begroting 2001. Bijkomend vraagt u of ik de resultaten heb van de herraming van de middelen. Nu vraagt u mij een stand van zaken voor 2002. Binnen de gestelde termijn krijgt u de begrotingscontrole voor 2001 gepresenteerd. Daaruit zal blijken hoe de middelen en de uitgaven zullen evolueren. De 10 miljard frank die ik bijkomend ontvang, zal ik toevoegen aan het saldo.

De federale regering doet niet wat u zegt. De Nationale Bank heeft een oefening gemaakt. De federale regering neemt af en toe beslissingen die een meer- of een minuitgave betekenen. De federale regering werkt nog steeds aan de politiehervorming, aan het NMBS-debat. Dit veronderstelt elke keer het maken van keuzes. Het enige voordeel is dat, met die financieringswet voor ogen, het bijzonder moeilijk is om die middelen exact te kunnen ramen. In de loop van dit jaar wordt op basis van de conjunctuur van vorig jaar 47 miljard frank extra doorgestort aan Vlaanderen. Als de conjunctuurvoorspellingen uitkomen, zal dit in de loop van de komende jaren teruggegeven moeten worden. Dat is de eigenaardige toestand waar de Lambermontakkoorden komaf mee zullen maken.

De heer Eric Van Rompuy : Die discussie gaan we nu niet voeren. Op federaal niveau gaat het allemaal ook niet zo gemakkelijk. Vorig jaar waren er 140 miljard frank meer belastinginkomsten dan werd verwacht. De conjunctuur heeft een veel grotere invloed op de federale dan op de Vlaamse begroting. Een van de voordelen aan de Vlaamse begroting is dat de speling vastgelegd is : één percent groei meer of minder is goed voor 6 miljard frank.

Mijnheer de minister-president, onze fractie voelt zich enigszins ongemakkelijk bij de evaluatie van de beleidsprioriteiten die u opsomde. Oorspronkelijk was er 200 miljard frank beschikbaar.

U hebt die 200 miljard frank teruggebracht tot 165 miljard frank om een reserve te houden. Ondertussen hebt u een aantal maatregelen genomen. Het cijfer van 120 miljard frank is dus achterhaald. U had het over de aangroei van de middelen voor 2000-2001 en maakte gewag van 76 miljard frank. Ook de Lambermontakkoorden moeten in rekening worden gebracht. Ik zou graag een nieuwe becijfering van de begroting krijgen, gebaseerd op de informatie waarover we nu beschikken. Misschien moet die over een paar maanden alweer worden herzien, maar nu hebben we helemaal geen leidraad voor de beoordeling van de begroting.

Van Rompuy

Vorig jaar kreeg ik dankzij een gunstige wind een kabinetsnota in handen waarin stond dat er verbin-tenissen waren aangegaan voor twee derde van de begrotingsruimte.

Mijnheer de minister-president, dat is een citaat uit een nota van uw eigen kabinet. Een betrouwbaardere bron is moeilijk denkbaar. Ik zou nu graag een nieuwe nota krijgen, waarin de nieuwe omstan-digheden in rekening worden gebracht, alsook de engagementen en initiatieven van de Vlaamse re-gering. Ik zou bijvoorbeeld graag weten of het mas-terplan Antwerpen al in de begroting van de vol-gende jaren werd verrekend, en zo ja, op welke ma-nier. Wat is de bijdrage van PPS en wat komt uit de begroting? Hoe zit het met de Aquafin-investerin-gen? De Vlaamse regering heeft allerlei zaken aangekondigd in de pers. Natuurlijk moeten die niet allemaal worden becijferd, maar wel de dingen waarover al een beslissing werd genomen. Ik ben ervan overtuigd dat er nog maar weinig ruimte overblijft voor nieuwe initiatieven.

Ik wil dus graag zwart op wit een actualisering van de oorspronkelijke 200 miljard frank. De federale regering berekent op voorhand de impact van haar beslissingen. Zo heeft ze nu al uitgerekend welke gevolgen de hervorming van de personenbelasting zal hebben voor haar begroting in de volgende jaren, hoewel het wetsontwerp voor die hervor-ming nog niet is ingediend. Wij beschikken niet over cijfers om de plannen van de Vlaamse rege-ring en hun budgettaire impact te beoordelen.

Dat heeft ook politieke implicaties. Momenteel wordt onderhandeld met de onderwijsvakbonden. Zij krijgen 2,5 miljard frank in 2001 en 2002. Waar-om kan dat niet meer zijn? Hoe moeten we die uitgave situeren ten opzichte van de andere maat-regelen?

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Van Rompuy, de onderhandelingen zijn bezig. U probeert ze telkens weer te doorkruisen. Er werd een enveloppe ter beschikking gesteld van de minister. De regering heeft duidelijk gezegd dat daarmee de kous af was en dat er in alle kalmte moest worden onderhandeld.

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer de minister-president, u stelde 2,5 miljard frank ter beschikking voor 2001 en 2002. Waarom niet méér? Blijkbaar bestaat er toch een budgettair probleem voor vol-gend jaar. Wij zijn volstrekt onwetend over de ver-anderingen in de budgettaire ruimte.

Ik zal mijn onderzoek zeker voortzetten. Ik vraag u dan ook om in de volgende commissievergadering ten eerste de geactualiseerde cijfers bekend te maken over de beschikbare middelen, rekening houdend met het loslaten van de euromeesternorm en de Lambermontakkoorden, en ten tweede een lijst voor te leggen van de principebeslissingen die door de Vlaamse regering werden genomen en de gevolgen die ze hebben voor de begroting van 2004. Zonder deze gegevens is een ernstig debat over het beleid in Vlaanderen onmogelijk.

Ontegensprekelijk stijgen de uitgaven sterk. We moeten dat natuurlijk in samenhang zien met de beschikbare middelen. In dit eerste anderhalf jaar werden heel wat beslissingen genomen.

Mijnheer de minister-president, u vroeg welke pri-oriteiten de CVP zou leggen. Wij zouden ervoor hebben gekozen om de lastenverlaging van 40 mil-jard frank aan het onderwijs te geven. Ik heb dat zeker tien keer gezegd. Dat is helemaal geen popu-laire keuze. Met dit standpunt steekt de CVP haar nek uit. Gedurende 5 jaar een jaarlijkse belasting-verlaging van 2.500 frank per Vlaming toekennen lijkt mij evenwel maatschappelijk veel minder waardevol dan een investering van 40 miljard frank in wetenschappelijk onderzoek en onderwijs. In West-Europa rijst een groot probleem inzake de uitrusting van de publieke sector, zowel op het vlak van de onderwijsinfrastructuur als van de publieke infrastructuur.

Wij zijn ook voorstander van een individuele belas-tingverlaging, maar dan moet ze substantieel zijn, werkelijk iets bijdragen aan de koopkracht en het economische herstel, en rekening houden met de individuele draagkracht. Wat is de maatschappelij-ke relevantie van een belastingverlaging op micro-niveau in Vlaanderen, waarbij we zonder onder-scheid iedereen 2.500 frank geven? En dat gebeurt dan ook nog eens op het moment dat we in Vlaan-deren voor de uitdaging staan de economische groei te handhaven. De basis daarvan is kennis, mensen en infrastructuur. We zouden moeten in-vesteren in onderwijs, informatica en opleiding, in betere lonen voor leraars en in het wetenschappe-lijk onderzoek, waar een inhaalbeweging nodig is.

Ik pleit ervoor dat men de publieke investeringen afweegt tegen individuele lastenverlagingen zeker als die laatste geen enkele maatschappelijke meer-waarde geven. Men doet aan weggeefdemocratie waarbij, zoals ook de heer Bourgeois zegt, alles gratis is. Dat is onze fundamentele kritiek op de begrotingspolitiek van de regering. We hebben geen antwoord gekregen op onze vragen.

Van Rompuy

De volgende maanden moeten we toch niet veel ontwerpen van decreet verwachten. We hebben dan ook de tijd om onze zoektocht verder te zetten. Ik ben ervan overtuigd dat de ruimte niet 120 miljard frank bedraagt maar dat ze is verdubbeld. De engagementen van de regering benaderen dit bedrag zeer dicht. Er zal dan ook een erg kleine marge overblijven om te investeren in economisch belangrijke zaken.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo : Mijnheer de voorzitter, ik heb een bijkomende bemerking. Het is bij mijn weten de eerste keer dat ter gelegenheid van de publicatie van het verslag van de Nationale Bank de leden van het Vlaams Parlement, en a fortiori van de commissie voor Financiën, het document niet hebben ontvangen.

Als de gouverneur van de Nationale Bank een persconferentie gaf of een verklaring aflegde, dan kregen de parlementsleden daar de dag zelf of de dag nadien een verslag van. Dit jaar is dat niet gebeurd. Mijnheer de voorzitter, kan uw secretariaat hieraan verhelpen ?

De voorzitter : Dat zal gebeuren. Als voorzitter van de commissie was ikzelf wel uitgenodigd op de presentatie van het verslag van de Nationale Bank in Antwerpen. Ik heb toen een document gekregen.

De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Mijnheer de voorzitter, ik ben met zeer grote verwachtingen naar dit debat gekomen. Ik was gedurende 15 jaar fractieleider van een oppositiepartij, net zoals de heer Van Rompuy nu. Ik heb het nooit meegemaakt dat we tussen de begrotingsbesprekingen een debat voerden over het algemeen begrotingsbeleid. Toen ik vernam dat daarover een interpellatieverzoek was ingediend, veronderstelde ik dat er iets aan de hand was. Ikzelf had niets gemerkt. Ik dacht dat ik iets had gemist. Ik heb ook het SERV-rapport gelezen. Nu blijkt dat ik vandaag niets heb bijgeleerd.

De heer Eric Van Rompuy : Ik ook niet.

De heer André Denys : Mijnheer Van Rompuy, uw vragen zijn dezelfde als deze die men heeft gesteld tijdens de begrotingsbesprekingen. De minister-president heeft dezelfde consistente antwoorden gegeven als toen.

Het SERV-advies werpt geen nieuw licht op de besprekingen. Het is ook niet zo negatief. Er wordt wel gewezen op de gevaren als men al de meerontvangsten zou uitgeven. De SERV heeft een achtenswaardige studiedienst die de begroting volgt. Ze is enigszins misnoegd dat men de euromeesternorm heeft verlaten. De SERV heeft die norm mee ontworpen. Het verlaten van die regel was een politieke keuze. We hebben gekozen voor de strengste norm van de Hoge Raad van Financiën. Ik ben het eens met die optie. Op die manier kunnen we een heldere discussie voeren. Vroeger discussieerden we eerst over het kader vergeleken met de euromeesternorm enerzijds en het kader met betrekking tot de Hoge Raad van Financiën anderzijds. Dit maakte de appreciatie bijzonder moeilijk.

Ik bewonder mevrouw Demeester ten zeerste. Ik heb het echter nooit meegemaakt dat we de beschikbare begrotingsruimte in nominale bedragen hebben vastgelegd op lange termijn. Alles werd gekaderd in haar meesternorm. De werkwijze die we tot nu toe hebben gevolgd, was goed. We hebben een kader, zijnde de strengste norm van de Hoge Raad van Financiën, waaraan we de gegevens toetsen.

Dit wil niet zeggen dat de heer Van Rompuy tussentijds niet mag interpelleren als hij vaststelt dat bepaalde parameters wijzigen. Nu is dat echter niet gebeurd. Dit debat is dan ook een maat voor niets.

Mijnheer de minister-president, ik wens toch van de gelegenheid gebruik te maken om een debat te vragen over de fiscaliteit in Vlaanderen. Het zou meer bepaald moeten gaan over de keuzes die men wil maken. Op die manier krijgen we zicht op de voorstellen van de Vlaamse regering. Zowel wij als anderen hebben hierover ideeën. Ik zou graag weten hoever het hiermee staat. Welke initiatieven wil de Vlaamse regering desbetreffend nemen ? Wil de Vlaamse regering het initiatief aan het Vlaams Parlement laten ? We moeten alleszins weten hoe de beleidsruimte voor de verschillende voorstellen is gecreëerd.

Aangezien er nood is aan een algemeen kader, wil ik ter afronding vragen of de regering de nodige initiatieven wenst te nemen om een globaal fiscaal debat te voeren.

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer Denys, het voordeel van mijn positie is dat ik alle

debatten van begin tot einde kan bijwonen. Uw vraag is de vorige keer reeds uitvoerig beantwoord.

Met betrekking tot de onroerende voorheffing, de leegstand en het kijk- en luistergeld heb ik een evaluatierapport van de administratie gepresenteerd. Ik heb de commissie gesuggereerd om, rekening houdend met de eventuele goedkeuring van het Lambermontakkoord, met het hervormen van een aantal van deze belastingen even te wachten. We kunnen beter eerst weten welke nieuwe bevoegdheden we nog zullen verwerven. Met betrekking tot heffingen en dergelijke kan het debat nu wel al worden gevoerd en kunnen de knopen nu wel al worden doorgehakt.

Ik heb al gezegd dat ik hier niet met een regeringsstandpunt zit, maar dat ik de commissie de kans wil geven om in de beste parlementaire traditie op basis van de evaluatie een keuze te maken. Dit kan een goed debat worden. Ik denk trouwens dat het reeds is geagendeerd.

Ik wil hier ook nog even ingaan op de vragen die in het kader van deze interpellatie zijn gesteld. De heer Denys heeft terecht gesteld dat we ons tussen twee begrotingsrondes of -controles enkel moeten bezighouden met substantiële veranderingen. De begroting 2001 is eind december 2000 goedgekeurd. De vraag is nu of er substantiële veranderingen hebben plaatsgevonden.

Vooruitlopend op de begrotingscontrole wil ik hier al één substantieel element vermelden. Bij de afrekening van de middelen voor 2001 is gebleken dat we een bedrag van 10 miljard frank zullen moeten reserveren of van de schuld aftrekken. We zullen ons overschot ten overstaan van de Hoge Raad voor Financiën alleszins met 10 miljard frank verbeteren. Dit lijkt me toch een vrij substantieel bedrag.

Bepaalde mensen proberen een mist te creëren. Zij beweren dat de Vlaamse regering de pedalen kwijt is en niet langer weet waar ze mee bezig is. Ik wil er echter op wijzen dat tot op heden alle begrotingen met een groter overschot zijn afgesloten dan oorspronkelijk was geraamd. Het gaat hier bovendien om substantiële overschotten. De schuldafbouw en de reserveringen worden voortgezet. Dankzij de gunstige conjunctuur kunnen we nu een aantal maatschappelijke noden inlossen waarover iedereen het eigenlijk eens is.

Bepaalde mensen zeggen soms dat er op het onderwijsvlak niets gebeurt. Ik wil er toch even op wijzen dat de onderwijsbegroting enkel in 2001 al

met 7 miljard frank stijgt. Voor de hele legislatuur is in een enveloppe van 47 miljard frank voorzien. Mijns inziens zal het uiteindelijke bedrag zelfs nog hoger liggen.

De heer Van Rompuy heeft verklaard dat de Vlaamse regering geen keuzes maakt. Hij heeft ook gezegd dat we ons moeten voorbereiden op de toekomst en dat onderwijs, onderzoek en ontwikkeling onze grootste uitdagingen zijn. We investeren tijdens deze legislatuur echter 50 miljard frank meer in het onderwijs. Ik begrijp niet dat de oppositie kan zeggen dat we geen of onvoldoende inspanningen leveren.

De heer Eric Van Rompuy : Mijnheer de minister-president, u investeert 50 miljard frank op een totale ruimte van 250 miljard frank. Terwijl de onderwijsbegroting meer dan 40 percent van de totale Vlaamse begroting behelst, investeert u slechts 20 percent van de beschikbare beleidsruimte in het onderwijs.

Minister-president Patrick Dewael : Ik vraag me af of men een beleid moet beoordelen met een apothekersweegschaal. Betekent het percentueel verhogen van de onderwijsbegroting dan dat men een goed beleid voert ? Naast de lonen en een aantal kwaliteits- en infrastructuurmaatregelen zijn in het onderwijs ook een aantal rationalisering nodig.

Mijnheer Van Rompuy, u hebt het steeds over de 2 miljard frank voor onderzoek en ontwikkeling. Een spontane verhoging van het budget met 2 miljard frank is echter niet noodzakelijk gelijk aan een goed beleid. Ik wil er even op wijzen dat de overheidsinspanningen in de meeste andere landen afhankelijk zijn van de initiatieven van de privé-sector.

Ik vraag me af of de tijd niet is gekomen om de economische expansiewetgeving aan te passen. Minister Van Mechelen is hier trouwens volop mee bezig. In plaats van rekening te houden met de vroegere tewerkstellingsoogmerken, kunnen we de expansiesteun afhankelijk maken van de inspanningen met betrekking tot onderzoek en ontwikkeling. Indien de privé-sector een duit in het zakje doet, kan de overheid volgen. Ik ben ervan overtuigd dat deze manier van werken tot goede keuzes leidt.

Al deze zaken zijn momenteel lopende. Indien men in het kader van onze toekomstige uitdagingen stelt dat de Vlaamse regering onvoldoende inspanningen levert, betreur ik dit ten zeerste.

Dewael

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Carl Decaluwe tot de heer Patrick Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over forfaitaire belastingen voor lunaparken

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Decaluwe tot de heer Dewael, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Financiën, Begroting, Buitenlands Beleid en Europese Aangelegenheden, over forfaitaire belastingen voor lunaparken.

De heer Decaluwe heeft het woord.

De heer Carl Decaluwe : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, met het decreet van 21 december 1996 werden de bedragen voor de forfaitaire belasting op automatische ontspanningstoestellen in lunaparken voor diverse categorieën sterk opgetrokken. Bovendien worden door een federale wet, door de eenvoudige afschaffing van het seizoenstatuut, de belastingen voor de seizoenlunaparken in het Vlaams Gewest fors verhoogd. Tevens dienen de betreffende belastingen vooraf betaald te worden, wat dus ook geldt voor het jaar 2001.

Ingevolge de nieuwe wetgeving op de kansspelen gebeurt de toekenning van een licentie door de Commissie voor de Kansspelen op basis van het aantal inwoners. Bepaalde gemeenten die terzake convenants moeten afsluiten, wensden evenwel de op hun grondgebied gevestigde lunaparken niet te behouden. Door het ontbreken of het niet afsluiten van een dergelijk convenant hebben de zaakvoerders die reeds hun taksen betaalden, eigenlijk voor niets betaald.

Mijnheer de minister-president, hoeveel uitbaters van lunaparken betaalden reeds hun belastingen en om welk bedrag gaat het ? In welke mate kunnen de lunaparken, als de gemeente weigert een convenant af te sluiten, de reeds betaalde belastingen terugvorderen ? Hebben uw diensten in dit verband reeds een houding bepaald ? Enkele weken geleden bleek dit immers nog niet het geval te zijn. In welke mate kan er eventueel nog werk

worden gemaakt van een overgangsmaatregel ? Wordt in dit verband overleg gepleegd met de federale overheid ?

De voorzitter : Minister-president Dewael heeft het woord.

Minister-president Patrick Dewael : Mijnheer de voorzitter, zoals de heer Decaluwe zegt, zijn er in de vorige zittingsperiode een aantal decretale ingrepen gebeurd. De federale wetgeving deelt die kansspelen in een aantal categorieën in, waarbij bepaalde tarieven worden gehanteerd. Het was een Vlaamse beslissing om die gevoelig zwaarder te maken. Dat past wellicht in de filosofie van het ontmoedigen van kansspelen. Dat stel ik alleen maar vast. Verder heeft een verregaande ingreep ervoor gezorgd dat die seizoenssituatie aan de kust onmogelijk werd. Dat is een van de stokpaardjes van de heer Ramoudt, die me daarover reeds heeft ondervraagd. Vroeger was het mogelijk om te belasten op basis van zes maanden, nu niet meer.

Op basis van de federale wet van 1999 worden er 180 kansspelinrichtingen van klasse 2 toegestaan. Ik heb contact laten opnemen met de federale administratie van Financiën, die nog steeds instaat voor de inning van de belasting, met de vraag me te laten weten welke lunaparken daarbij horen. Dat was niet mogelijk : die administratie is niet bij machte ons het aantal uitbaters dat de belasting reeds heeft betaald te geven, noch is ze in staat het bedrag op te geven dat daarvoor werd betaald. Dat lijkt me aanvaardbaar : de belasting op automatische ontspanningstoestellen is immers verschuldigd per toestel en niet per lunapark. Artikel 76 is daar duidelijk in. De federale administratie houdt dus geen bestand bij van het aantal lunaparken op zich.

Mijnheer Decaluwe, u vroeg of het mogelijk is dit terug te vorderen voor degenen die dit hebben betaald. Dat is niet mogelijk. Die belasting heeft immers een forfaitair karakter en moet dus vooraf worden betaald. Dit kan dus niet worden terugbetaald. U kent de procedure ook. U weet dat artikel 19 van het KB van 22 december 2000 erin voorziet dat de reeds bestaande lunaparken hun inrichting verder mogen exploiteren tot wanneer de commissie een beslissing heeft genomen over de aanvraag. Op dit ogenblik loopt dit.

Die commissie heeft een termijn van zes maanden om een dergelijke aanvraag te behandelen. Hieruit leid ik af dat er onbillijke situaties zouden kunnen ontstaan. De belasting moet vooraf worden betaald en kan niet worden teruggevorderd. Men bevindt zich dus in de situatie dat een aantal mensen een

Dewael

aanvraag hebben ingediend die mogelijk niet kan worden ingewilligd. Dat lijkt me onbillijk.

Ik moet dus niet, zoals u suggereert, contact opnemen met de federale overheid. Dit behoort tot de bevoegdheden van het gewest. We zijn bevoegd inzake de aanslagvoet, de heffingsgrondslag en de vrijstelling van die belasting op spelen en weddenschappen. Volgens mij moeten we deze mogelijkheid benutten om een aantal van die onbillijke situaties recht te zetten. Ik heb de administratie de opdracht gegeven om een en ander na te gaan, voor te bereiden en eventueel op te nemen in een eigen programmadecreet. We zijn immers gemachtigd en bevoegd om eventueel een vrijstelling door te voeren in dit programmadecreet.

De heer Carl Decaluwe : Ik dank de minister voor zijn duidelijke antwoord. De heer Pieters heeft minister Verwilghen hierover ondervraagd in de federale Kamer. De minister suggereerde dat er rond dit probleem overleg zou kunnen komen met het

gewest. Het stelt me uitermate tevreden dat u zelf in staat bent om te kijken naar een oplossing. Dat was ook mijn verwachting.

Minister-president Patrick Dewael : Die suggestie zal waarschijnlijk ook wel verband hebben gehouden met de slotmachines. Daar is immers sprake van een beduidende budgettaire impact op de gewesten.

Dat overleg heeft overigens plaatsgevonden : er is een budgettaire impact, maar dat neemt niet weg dat ik achter die federale maatregel sta.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 16.05 uur.*
